

Sygn. akt: III AUa 169/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSA Iwona Szybka

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2012 r. w Łodzi

sprawy **A. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 31 października 2011 r., sygn. akt: VIII U 825/11;

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz A. P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 169/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 maja 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy, powołując się na przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił krótszy, niż wymagany przez ustawodawcę staż pracy wykonywanej w szczególnych warunkach - w ilości 4 lat, 1 miesiąca i 18 dni. Do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 czerwca 1969 roku, gdyż wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu jako uczeń oraz okresów: od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 21 października 1969 roku, od dnia 23 października 1971 roku do dnia 12 listopada 1971 roku, od dnia 1 stycznia 1976 roku do dnia 4 lipca 1990 roku oraz od dnia 1 września 1990 roku do dnia 4 września 1990 roku, podnosząc że z przedłożonej dokumentacji jednoznacznie nie wynika, że wnioskodawca świadczył pracę na stanowiskach pracy zaliczanych do prac w szczególnych warunkach.

W odwołaniu wnioskodawca zarzucił decyzji błąd w ustaleniach faktycznych oraz merytoryczną błędność podnosząc, że w okresach:

od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 20 października 1969 roku pracował jako mechanik samochodowy w kanałach;

od dnia 1 stycznia 1976 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku oraz od dnia 19 listopada 1981 roku do dnia 4 lipca 1990 roku i od dnia 1 września 1990 roku do dnia 4 września 1990 roku pracował jako kierowca samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony;

W związku z czym legitymuje się wymaganym okresem stażu szczególnego co winno skutkować przyznaniem prawa do wnioskowanego świadczenia.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację z uzasadnienia decyzji.

Wyrokiem z dnia 31 października 2011 roku Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. P. prawo do emerytury od dnia 29 kwietnia 2011 roku.

Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia faktyczne.

A. P. urodził się (...)roku.

Od dnia 1 września 1966 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w Ł. Oddziale Remontowym, w pełnym wymiarze czasu pracy a od 1 września 1978 roku do dnia 4 września 1990 roku pracował w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. także, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca w w/w okresach zatrudnienia otrzymywał angaże na następujące stanowiska:

- 1) od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 czerwca 1969 roku - uczeń praktycznej nauki zawodu;
- 2) od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 21 października 1969 roku - mechanik napraw pojazdów samochodowych;
- 3) od dnia 13 października 1971 roku do dnia 19 września 1972 roku - mechanik napraw pojazdów samochodowych;
- 4) od dnia 20 września 1972 roku do dnia 31 października 1973 roku – kierowca;
- 5) od dnia 1 listopada 1973 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku - ślusarz remontowy;
- 6) od dnia 1 września 1978 roku do dnia 18 listopada 1981 roku - kierowca instruktor;
- 7) od dnia 19 listopada 1981 roku do dnia 4 września 1990 roku - kierowca konwojent.

W okresie od dnia 22 października 1969 roku do dnia 12 października 1971 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową (1 rok 11 miesięcy 22 dni).

W okresie od dnia 5 lipca 1990 roku do dnia 31 sierpnia 1990 roku wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego.

W okresie od dnia 1 lipca 1969 roku (bezpośrednio po zakończeniu praktycznej nauki zawodu) do dnia 21 października 1969 roku wnioskodawca świadczył pracę jako mechanik zespołów samochodowych w kanałach remontowych. Wnioskodawca pracował w kanałach remontowych stale, po 8 godzin dziennie Wykonywał wyłącznie pracę polegającą na montażu i demontażu zespołów pojazdów mechanicznych będących po naprawie. Prace te wykonywał w kanałach. Nie zajmował się natomiast naprawą zespołów, która odbywała się na hali. W tym okresie przełożonym wnioskodawcy był S. C., który pełnił funkcję brygadzysty w (...) IV Oddziale. S. C., w związku z pełnioną funkcją, nadzorował pracę wnioskodawcy. Okres ten wynosi 3 miesiące 21 dni.

W okresie od dnia 13 października 1971 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku, a następnie od dnia 19 listopada 1981 roku do dnia 4 września 1990 roku wnioskodawca świadczył pracę jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Wnioskodawca bezpośrednio po odbyciu zasadniczej służby wojskowej rozpoczął prace na stanowisku kierowcy. W okresie od dnia 13 października 1971 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku pracował w Przedsiębiorstwie (...) IV Oddziale Remontowym. Jeździł wówczas samochodem marki Star o ładowności 5 ton. Samochód ten był jedynym samochodem ciężarowym w tym Oddziale. Jako kierowca samochodu marki Star wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Okres ten wynosi 6 lat 10 miesięcy i 19 dni.

Od dnia 19 listopada 1981 roku do dnia 4 września 1990 roku wnioskodawca pracował przy przewozach międzynarodowych w Przedsiębiorstwie (...). Jeździł wtedy samochodem marki (...) o ładowności 24 ton oraz (...) o ładowności 20 ton. W tym okresie jego podstawowym obowiązkiem było wykonywanie pracy kierowcy, a dodatkowo wykonywał czynności konwojenta. Czynności konwojenta polegały na podpisywaniu dokumentów potwierdzających przyjęcie i zdanie towaru. Podczas awarii wnioskodawca otrzymywał pojazd zamienny - marki (...) o ładowności 20 ton. Okres ten wynosi 8 lat 6 miesięcy i 20 dni

Przedsiębiorstwo (...) w Ł. nie posiadało innych samochodów, niż o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony z wyjątkiem samochodu marki (...), który służył do zaopatrzenia.

Wnioskodawca nigdy nie pracował przy zaopatrzeniu i nie jeździł samochodem marki Żuk.

W Przedsiębiorstwie (...) w Ł. wnioskodawca nie wykonywał żadnej innej pracy.

W okresie od dnia 1 września 1978 roku do dnia 18 listopada 1981 roku wnioskodawca pracował jako kierowca instruktor. Do jego obowiązków należało wówczas prowadzenie nauki jazdy. Wnioskodawca świadczył pracę jako instruktor nauki jazdy i jeździł samochodem marki (...). W tym czasie pracował niejednokrotnie dłużej niż 8 godzin dziennie.

Mimo posiadania angaży na inne stanowiska (od dnia 13 października 1971 roku do dnia 19 września 1972 roku - mechanik napraw pojazdów samochodowych i od dnia 1 listopada 1973 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku - ślusarz remontowy) wnioskodawca przez cały ten okres wykonywał pracę kierowcy samochodu marki (...) o ładowności 5 ton. Wynikało to stąd, że w tych okresach zakład pracy nie posiadał stanowiska kierowcy.

Wnioskodawca udowodnił posiadanie łącznie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W dniu 29 kwietnia 2011 roku wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Z dniem 28 kwietnia 2011 roku wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy.

W dniu złożenia wniosku o emeryturę nie pozostawał w stosunku pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów jak i osobowych źródeł dowodowych, w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków pracujących z wnioskodawcą w tym samym zakładzie pracy, w spornym okresie, których to dowody nie zostały w ocenie sądu zasadnie podważone przez organ rentowy w toku procesu.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy, powołując się na regulację zawartą w art. 32 w zw. z art. 184 ust 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze Sąd Okręgowy zważył, że ubezpieczony spełnia wszystkie wymagane ustawą przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku, a w szczególności sporny okres 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie sądu ubezpieczony udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych oraz jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Zdaniem Sądu pierwszej instancji ubezpieczony stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy świadczył prace w okresie od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 21 października 1969 roku wymienione w dziale XIV punkcie 16, a w okresie od dnia 13 października 1971 roku do dnia 4 września 1990 roku (z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego) - w dziale VIII poz. 2 cytowanego wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Ponadto Sąd Okręgowy powołując się podgląd wyrażony w wyroku SN z dnia 6 kwietnia 2006 r. (sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 - 8/108, M.P.Pr. 2007/8/434) zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okres odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) IV Oddziale w Ł..

Sąd Okręgowy nie uwzględnił natomiast pracy wnioskodawcy na stanowisku kierowcy instruktora jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż praca na tym stanowisku nie została wymieniona w wykazie prac wykonywanych w szczególnym charakterze.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi zaskarżył apelacją w całości organ rentowy. W apelacji zarzucił wyrokowi:

a) - naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (t. jedn. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227) oraz § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz.43) poprzez ustalenie, że odwołujący się wykonywała pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz, że okoliczność tę udowodni;

b) - naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Motywuując podniesione zarzuty apelant wywodził, że w jego ocenie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w zakresie udowodnienia przez wnioskodawcę 15 letniego okresu świadczenia pracy w szczególnych warunkach są dowolne i naruszają zasady swobodnej oceny dowodów.

Przede wszystkim organ rentowy zwrócił uwagę, że wnioskodawca po wojsku do pracy powrócił 23.10.1971r. (okres od 14.10.1971r. do 22.10.1971 wyłączone z okresów ubezpieczenia) i jak zaznaczał w oświadczeniu pełnił obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony dopiero od 13.11.1971r, a nie jak przyjmuje Sąd od 13.10.1971r. Tę okoliczność potwierdza zaświadczenie z dnia 19.12.1979r., z którego zarazem wynika wykonywanie pracy w tym charakterze do 31.12.1975r. Ponadto na zaświadczeniu z dn. 15.01.1981r. — verte, widnieje zapis o 5 letniej pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, zaś Sąd uznaje blisko 7 lat i pomija istotną informację na zaświadczeniu z dn. 19.12.1979r. oraz na świadectwie pracy z dnia 31.08.1978r., która wskazuje, iż ostatnie zatrudnienie wykonywane było na stanowisku ślusarza remontowego. Tę sama informację zawarł pracodawca wystawiając zaświadczenie z dnia 28.08.1978r.

W związku z tym zdaniem O. rentowego wnioskodawca do pracy w charakterze kierowcy był w latach 1971-1978 okresowo oddelegowywany, a zatem praca ta nie miała stałego charakteru i była przemiennie łączona z pracą ślusarza. Nawet jeżeli przyjąć, iż organ orzekający błędnie ustalił okres pracy wnioskodawcy w latach 1971-1978 jako pełniącego obowiązki kierowcy przez przeszło 6 lat gdyż powinien opierać się na dokumencie z dn. 15.01.1981r (k. 15 verte), to ograniczając ten okres do maksymalnie 5 lat (tylko teoretycznie, bo jak wykazano nie była to praca stała) brak jest nadal 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto wątpliwości organu rentowego budzi także fakt, iż w firmie poza samochodami ciężarowymi znajdowały się samochody o niższym tonażu (np. marki Żuk), a zeznania świadków nie są aż tak precyzyjne i spójne aby

wykluczyć możliwość prowadzenia przez wnioskodawcę i takich samochodów, nie wykluczają tego też dokumenty z akt osobowych.

Apelujący nie podziela także stanowiska Sądu Okręgowego co do możliwości zaliczania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do pracy w szczególnych warunkach, bowiem wnioskodawca nie powrócił do pracy bezpośrednio po odbyciu służby wojskowej i okres pomiędzy 14.10.1971r. do 22.10.1971r. został pominięty w stażu ubezpieczeniowym. Ponadto zdaniem organu rentowego przepisy wprowadzające szczególne uprawnienia tu: prawo do emerytury w obniżonym wieku, powinny być stosowane ściśle i niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca. Skoro zatem zapisy ustawy nie przewidują możliwości zaliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej jako okresu pracy w warunkach szczególnych, niedopuszczalne jest takie ich traktowanie.

Wskazując na powyższe apelant wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, przy uwzględnieniu także treści podniesionych zarzutów procesowych i wynikających z tego skutków w rozumieniu art. 378 § 1 k.p.c. (patrz - uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., zasada prawna, III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2011 r., I UK 407/10 i orzeczenia w nim powołane), zasadnie należy stwierdzić, że spór na etapie postępowania apelacyjnego ograniczony został do spełnienia przesłanki stażu szczególnego i to tylko w zakresie możliwości zaliczenia jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, zaliczanego na obniżenie wieku uprawniającego do nabycia prawa do emerytury okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz okresu zatrudnienia od 13 października 1971 roku do 31 sierpnia 1978 roku.

W związku z powyższym dla potrzeb rozpoznania sprawy, sąd drugiej instancji przyjmuje za własne ustalenia sądu pierwszej instancji co do tego, że wnioskodawca spełnił przesłankę wieku, stażu ogólnego, rozwiązania stosunku pracy, braku przynależności do OFE oraz, iż wykazał wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w okresie od 1 lipca 1969 roku do 21 października 1969 roku (mechanik napraw pojazdów samochodowych w kanałach remontowych) przez okres 3 miesiące i 21 dni jak i od 19 listopada 1981 roku do 4 września 1990 roku (kierowca samochodów ciężarowych o masie całkowitej powyżej 3,5 tony), co przy odliczeniu okresu urlopu bezpłatnego od 5 lipca do 31 sierpnia 1990 roku, daje okres 8 lat 7 miesięcy i 20 dni. Odnośnie tego drugiego okresu pracy, na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych, sąd pierwszej instancji precyzyjnie wskazując okres zatrudnienia i okres podlegającego odliczeniu urlopu bezpłatnego wyliczał okres zatrudnienia na 8 lat 6 miesięcy i 20 dni. Uwzględnienie przywołanych danych nie pozostawia wątpliwości co do tego, że motywach sądu pierwszej instancji wystąpiła omyłka rachunkowa, opisywany okres wynosi bowiem 8 lat 7 miesięcy i 20 dni .

Uwzględniając powyższe, przed przystąpieniem do dalszych rozważań jako niesporny okres stażu w szczególnych warunkach uznać należy okres 8 lat 11 miesięcy i 11 dni (3 miesiące 21 dni + 8 lat 7 miesięcy i 20 dni).

Kwestionując zaliczenie do stażu dającego obniżenie wieku uprawniającego do nabycia emerytury, okresu służby wojskowej, apelant w zakresie ustaleń faktycznych kwestionował przyjęcie przez sąd pierwszej instancji, że ubezpieczony powrócił do pracy bezpośrednio po odbyciu służby.

Z treści apelacji wynika bowiem, że poza sporem pozostaje to, iż ubezpieczony został powołany do służby wojskowej z dniem 22 października 1969 roku, co spowodowało przerwaniem zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach. W zasadniczej służbie wojskowej pozostawał do dnia 13 października 1971 roku, do pracy powrócił dopiero dnia 23 października 1971 roku a obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego (praca w warunkach szczególnych) podjął dopiero 13 listopada 1971 roku. Pozostała argumentacja apelacji nakierowana jest już na błędną wykładnię

prawa materialnego, treści mającej zastosowanie do ubezpieczonego ustawy nakładającej obowiązek odbycia służby wojskowej.

W związku z treścią podnoszonych zarzutów, zwrócić należy uwagę na fakt, iż treść złożonego w toku postępowania przed sądem drugiej instancji odpisu książeczki wojskowej (k.82 -97), nie pozostawia wątpliwości co do tego , że ubezpieczony odbywał służbę wojskową w okresie od 22 października 1969 roku do 13 października 1971 roku na stanowisku kierowcy samochodu . Oprócz świadectwa pracy (z k.9-10 akt rentowych) i zaświadczenia (z k.11 tychże akt) w oparciu o treść których oraz kwestionariusz (k.7 akt rentowych) apelujący buduje tezę o dacie powrotu do pracy po odbyciu służby wojskowej oraz o dacie i stanowisku na jakim podjął pracę w dokumentacji pracowniczej (k.109 akt - koperta) zachowało się także podanie wnioskodawcy z dnia 16 października 1971 roku zawierające w swojej treści oświadczenie o powrocie do pracy po odbyciu służby wojskowej oraz prośbę o zatrudnienie na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Treść adnotacji poczynionych na podaniu jednoznacznie wskazuje, że prośba została uwzględniona. W tym stanie rzeczy, przy uwzględnieniu także, dalszych twierdzeń apelacji i nie kwestionowaniu ostatecznie tego , że wnioskodawca po odbyciu służby wojskowej od 13 listopada 1971 roku podjął pracę kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony nie ma podstaw do zaaprobowania poglądu o braku możliwości zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu powodującego obniżenie wieku uprawniającego do nabycia emerytury.

Sąd pierwszej instancji, przyjmując, że służba wojskowa stanowiła przerwę w wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach odwołał się do wykładni zawartej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2006 roku wydanego w sprawie III UK 5/06 w którym przy odwołaniu się do argumentacji Konstytucyjnej (art. 8 , art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP) zbudowano tezę zgodnie z którą okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia. Przy przyjęciu wskazanej argumentacji konstytucyjnej, sąd pierwszej instancji rzeczywiście odwoływał się do regulacji art. 124 i art. 125 ustawy z 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz.U. z 1963 roku nr 20 poz. 108). Ma rację apelujący, prawidłowo wywodząc, że z uwagi na fakt odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej w okresie od 22 października 1969 roku do 13 października 1971 roku powołanie się na wskazaną regulację było błędne. Trafny jest pogląd apelującego odnośnie wymogu stosowania regulacji prawnych obowiązujących w okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej, to jest brzmienia przepisów uprawniających do zaliczenia czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia, w tym w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W niniejszej sprawie zastosowanie będą miały przepisy obowiązujące w okresie od 22 października 1969 r. do 13 października 1971 r. czyli ustawy z dnia 26 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U.Nr 44 poz.220 ze zmianami). Stosownie do treści przywoływanego przez autora apelacji art.108 ust. 2 ustawy, warunkiem zaliczenia okresu odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia było zachowanie terminów o których mowa w art.106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1. Do wnioskodawcy miał zastosowanie przepis art.106 ust. 1 ustawy, stosownie do treści którego termin na zgłoszenie powrotu do zakładu pracy celem podjęcia zatrudnienia wynosił 30 dni. Uwzględnienie powyższego, zachowanie ustawowego terminu powrotu do pracy jest oczywiste. Ma także rację apelujący wskazując, że przepis art. 108 ust. 1 tejże ustawy stanowił o zaliczeniu odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, jednakże błędnie interpretuje wskazany przepis nie dostrzega treści art. 108 ust. 4 jak i treści § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku (Dz.U. Nr 44 poz.318) w sprawie szczegółowych uprawnień i ich rodzin, przywołując treść § 5 tegoż rozporządzenia ale w brzmieniu jakie on otrzymał od 4 kwietnia 1975 roku (Dz.U. Nr 10 poz.61 § 1). W konsekwencji czego błędnie, wbrew poglądom judykatury, przyjmuje, że okres służby wojskowej ubezpieczonego nie jest okresem, który należy uwzględniać przy określaniu stażu szczególnego . Przepisy art. 108 ustawy z dnia z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.) oraz w § 3 (§ 5 w brzmieniu rozporządzenia zmienionym od dnia 4 kwietnia 1975 r.- Dz.U. z 1975 r. Nr 10, poz. 61) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968r. w sprawie szczególnych uprawnień

żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318 ze zm.), na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się - z zachowaniem ciągłości pracy - do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika. Stanowisko orzecznictwa, w zakresie wykładni wskazanego przepisu należy uznać za utrwalone.

(patrz - SN wyrok z dnia 24 maja 2012 roku II UK 265/11 i tam przywoływane orzeczenia - legalis). Powyższe, przy podleganiu pracy na stanowisku mechanika w kanałach jak i kierowcy samochodu ciężarowego do prac w I kategorii zatrudnienia stosownie do treści Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia - wykaz dział XIII pkt. 15 oraz dział VIII pkt.2 (Dz.U. Nr 13 poz.86) skutkować musi sumowaniem okresu odbytej służby wojskowej ze wskazanymi powyżej okresami stażu szczególnego co daje staż szczególny w wymiarze 10 lat 11 miesięcy i 3 dni (8/11/11 + 1/11/22).

Kolejny sporny w sprawie okres, to przypadający na lata 1971 do 1978, który różnie został oceniony przez organ w decyzji, sąd jak i autora apelacji. Organ w decyzji, zaliczył z tego okresu do wykonywania pracy w szczególnych warunkach 4 lata 1 miesiąc i 18 dni uznając, że przedłożona dokumentacja jest wystarczająca do stwierdzenia, iż w okresie od 13 listopada 1971 roku do 31 grudnia 1975 roku wnioskodawca wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych. Sąd pierwszej instancji w motywach zaskarżonego wyroku, stanął na stanowisku, że wnioskodawca wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego w okresie od 13 października 1971 roku do 31 sierpnia 1978 roku czyli w wymiarze 6 lat 10 miesięcy i 19 dni. Motywując wskazany pogląd sąd pierwszej instancji analizował tak istniejące dowody z dokumentacji pracowniczej jak i treść zeznań świadków (k. 44-46 akt) stwierdzając w konkluzji, że dokumentacja pracownicza z tego okresu obejmująca angaże dla wnioskodawcy na inne stanowiska (mechanika, ślusarza) jest niewiarygodna albowiem z uwagi na brak w tym okresie w strukturze etatowej wolnego stanowiska kierowcy, pracodawca inaczej kwalifikował pracę wnioskodawcy, który przez cały wskazany okres pracował jako kierowca samochodu Star o ładowności 5 ton. Autor apelacji, odwołując się tylko do przywoływanych dokumentów, formułuje tezę iż w spornym okresie lat 1971 do 1978 ubezpieczony łączył pracę ślusarza z pracą kierowcy samochodu ciężarowego będąc do tej ostatniej pracy okresowo oddelegowanym.

Przy wskazanej argumentacji, postawiony zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może być uznany za zasadny. (patrz – SN wyrok z 14 marca 2006 roku I UK 203/05 - legalis). Uwzględnienie tak postawionego zarzutu prowadziłoby wprost do zanegowania prerogatyw przyznanych sądowi pierwszej instancji w zakresie oceny zebranego materiału dowodowego. Postawiony zarzut ma w istocie postać polemiczną, sprowadza się do formułowania tezy, że w oparciu o istniejący materiał dowodowy możliwe jest zbudowanie poprawnego logicznie stanu faktycznego alternatywnego do stanu faktycznego przyjętego w zaskarżonym wyroku, eliminującego praktycznie wskazany okres z okresu pracy w szczególnych warunkach . Doceniając znaczenie dokumentacji pracowniczej w rozpoznawaniu spraw o emeryturę, mając na uwadze to, że emerytura w obniżonym wieku jest przywilejem, odstępstwem od reguł ogólnych, co skutkuje koniecznością wykazania w sposób jednoznaczny przesłanek nabycia prawa do świadczenia, sąd drugiej instancji nie znajduje podstaw do zakwestionowania dokonanej w tym zakresie przez sąd pierwszej instancji oceny materiału dowodowego. Sąd pierwszej instancji dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, wskazał dowody w oparciu o które czynił ustalenia, przedstawił logicznie poprawną argumentację twierdzenia której nie zawierają błędów co do poprawności wnioskowania i nie pozostają w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego. Te ostatnie dostarczają przykładów na to, że charakter pracy rzeczywiście wykonywanej przez pracownika różni się z tym jak jego stanowisko pracy jest opisywane w dokumentacji pracowniczej. Dlatego też, w sprawie o emeryturę w obniżonym wieku sąd musi dążyć do ustalenia charakteru pracy rzeczywiście wykonywanej a nie opierać się jedynie na stanowisku ujętym w dokumentacji pracowniczej. Dla poczynienia prawidłowych ustaleń, sąd musi uwzględnić także osobowe źródła dowodowe.

Niepodzielenie zasadności podniesionego zarzutu obrazy art.233 § 1 k.p.c. w zakresie oceny jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zatrudnienia z okresu 1971 do 1978 i zsumowanie tego okresu z dotychczas ustalonymi

okresami wykonywania pracy w szczególnych warunkach prowadzi do spełnienia przez ubezpieczonego przesłanki stażu szczególnego. Przy czym, z uwagi na wymóg ustawowy posiadania co najmniej 15 letniego okresu stażu szczególnego, zbędne jest precyzyjne analizowanie całego spornego okresu. Jak wskazano powyżej, dotychczas rozważane w sprawie okresy dały wnioskodawcy staż szczególny w wymiarze 10 lat 11 miesięcy i 3 dni. W związku z czym powiększenie tego okresu tylko o okres uznany pierwotnie w decyzji organu rentowego (4 lata 1 miesiąc i 18 dni) już skutkuje uzupełnieniem okresu stażu szczególnego do wymaganego minimalnego okresu. (10/11/03 + 4/1/18). Wprawdzie, fakt uznania przez organ spełnienia danej przesłanki, nie ma charakteru wiążącego w postępowaniu sądowym prowadzonym z odwołania ubezpieczonego i sąd może w tym zakresie czynić ustalenia odmienne, niekorzystne co do danej kwestii dla odwołującego, ale w okolicznościach niniejszej sprawy, nie ma podstaw aby kwestionować ustalenia sądu pierwszej instancji co do wykonywania przez wnioskodawcę w latach 1971 do 1978 pracy kierowcy samochodu ciężarowego, okresu obejmującego okres od 13 listopada 1971 do 31 grudnia 1975, który został zaliczony do stażu szczególnego przez organ rentowy. W związku z powyższym, mając na uwadze formułowane w toku postępowania poglądy co do charakteru okresu gwarancyjnego (ustawowego terminu pomiędzy zwolnieniem ze służby wojskowej po jej odbyciu a podjęciem zatrudnienia) zwrócić należy uwagę na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 roku III UK 125/11 (legalis) w którym stwierdzono, że przewidziany w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku ochrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm. - w brzmieniu pierwotnym) trzydziestodniowy okres w jakim pracownik miał zgłosić powrót do pracy u pracodawcy, zatrudniającego go przed służbą wojskową, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i mając charakter gwarancyjny (jego zachowanie gwarantuje ponowne zatrudnienie) nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia. Akceptując, wskazany pogląd, ciężar sporu w tym zakresie należy kłaść na ustalenie daty podjęcia pracy po służbie wojskowej.

Spełnienie także przesłanki stażu szczególnego, uzasadniało przy uwzględnieniu treści przepisu art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz.43 ze zmianami) wydanie zaskarżonego wyroku.

Kierując się wskazaną argumentacją, wobec bezzasadności podniesionych zarzutów apelacji i braku innych podstaw które należałoby rozważać z urzędu, Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku . O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik, zasądzając zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wynikającej z treści przepisów § 12 i §13 ust.1 pk.2 oraz ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (Dz.U. Nr 163 poz.1348 ze zmianami).